

VII. Évfolyam 3. szám - 2012. szeptember

Szabó Sándor – Berek Tamás
szabosan@yahoo.com – berek.tamas@uni-nke.hu

AZ ABV MENTESÍTŐ ÁLLOMÁS FORCE PROTECTION KONCEPCIÓJA

Absztrakt

A Force Protection – erők védelme koncepció értéke napjainkban felértékelődik. A műveleti körülmények közötti tevékenység alapfeladatai közé tartozik a Force Protection követelményrendszer gyakorlatban történő alkalmazása. Az ABV mentesítő állomás Force Protection koncepciójának kidolgozása egy esetleges NATO műveleti alkalmazás során elsődleges prioritást jelent. Új biztonsági rendszabályok életbe léptetése válik szükségessé, mely az ABV mentesítő állomás jelenlegi biztosítási-biztonsági rendszerén jelentősen túlmutat. Az ABV mentesítő állománynak alkalmasnak kell lennie a Force Protection gyakorlati alkalmazására műveleti területen, a hatályos NATO direktívák szellemében a harcképesség-, a műveleti alkalmazhatóság érdekében.

Nowadays the value of the concept of the Force Protection is appreciated. The primary object of activity at the operational environment includes the application of the Force Protection requirements in the practice. The development of Force Protection concept for CBRN decontamination station is the first operational priority in the course of NATO potential deployment. The inauguration of new safety regulation becomes necessary that it steps over the current security system of NBC decontamination station. The CBRN decontamination station must be suitable for putting into the practice of Force Protection at the operational area in the spirit of NATO's combat capability and on behalf of operational applicability as well.

Kulcsszavak: *ABV mentesítés, NATO szabvány, erők védelme, ABV mentesítő állomás ~ CBRN decontamination, NATO-STANAG, force protection, CBRN decontamination station*

BEVEZETÉS

Az ABV fegyverek és radiológiai eszközök, valamint célba juttató eszközeik elterjedése a nemzetközi erőfeszítések ellenére nem állt meg. Az ellenőrzés alól kikerült és kisebb felfegyverzett csoportok fegyvertárát bővítő ABV eszközök szerepet kaphatnak hadművelleti területen, vagy akár kisebb helyi konfliktusok során, a válság megoldásában ellenérdekelte szereplők tevékenységében.

A biztonsági szakértők leggyakrabban a terrorista-akciók lehetséges eszközeként megjelölt radioaktív anyaggal töltött improvizált robbanószerkezetet (IRDE) jelölik meg aggasztó veszélyforrásként.

A radiológiai fegyverek alkalmazásának egyik lehetséges célja, hogy hagyományos robbanóanyag segítségével szórjanak szét sugárzó anyagokat bizonyos területen, mellyel sugárveszélyt generálnak a szennyezett térségben tartózkodó csapatok tevékenységi körletében és a harctevékenység hatékonyságát csökkentő védelmi intézkedések megtételére kényszerítik őket. Bár a radiológiai fegyver szembenálló fél általi alkalmazásának nincsenek a hadművelleti terület egészére kiterjedő hatásai [1], ugyanis a radiológiai fegyvernek (eszköznek) nincs a nukleáris fegyverekkel összemérhető rombolóereje, és sem az okozott sugárveszély mértéke, sem pedig a szennyezett terület nagysága nem elegendő hadművelet megtorpantására, pszichológiai hatásuk és az ABV védelmi rendszabályok foganatosítása mégis akadályozhatja a műveleteket. A következmények közvetett hatással lehetnek a hadműveletekre. Fontos, hadászati, hadművelleti jelentőségű katonai objektumok, egyebek mellett a logisztika (hadtáp) objektumai, kikötők, menet-, után- és hátraszállítási útvonalak szennyezését követő sugárfelderítése és mentesítése, valamint a védelmi intézkedések bevezetése következtében késedelmet szenvedhetnek lényeges műveletek.

Harcászati következményeit tekintve azonban rosszabbak a kilátások. A művelési képességet érheti veszteség ezen erők tevékenységi körletében a radiológiai veszély által érintett területeken. Amennyiben a korlátozott kiterjedésű területen harcoló állományt hosszú ideig kell ABV védőeszköz hatása alatt tartani, sűrűbben kell a váltásokat végrehajtani. Az aleggység manőverszabadsága jelentősen romlik a szennyezett területek következtében.[2]

Az ABV fenyegetettség megfelelő időben történő pontos felmérésén és az információk értékelésén túlmenően a szennyeződött csapatok harcképességének gyors visszaállítása kiemelt jelentőséggel bír. Napjainkban felértékelődnek a műveleteket támogató speciális ABV védelmi képességek, különösen ABV fegyverek alkalmazása veszélye, illetve ABV környezetben végrehajtott műveletek során. Az ABV mentesítő aleggységek képesek a szennyeződött aleggységek személyi állományának, fegyvereinek, technikai, haditechnikai eszközeinek, ruházatának, felszerelésének, teljes mentesítésére a megfelelően előkészített és berendezett ABV mentesítő állomáson.

A katonai műveletek ABV környezete meghatározza azt, hogy a jövő hadműveleteit a műveletekben résztvevő erők ellen irányuló ABV fegyverek alkalmazásának kockázatával kell tervezni és vezetni. Mindezek mellett a rombolódott ipari üzemekből és nukleáris létesítményekből is egészségre ártalmas anyagok szabadulhatnak ki. Következésképpen az erőinknek nemcsak a hagyományos támadásokkal szembeni védelemre kell képesnek lenni, de jártasnak kell lenni a hadműveletek vezetésében ABV környezetben, huzamosabb időn keresztül.

A korszerű harc erősen manőverező jellegű. A csapatokkal folytatott manőverek alapvető célja a csapás és a tűz kiváltásához a kedvező feltételek megteremtése, illetve a saját csapatok megóvása az ellenség csapásától és tüzétől. A jelenkor kihívásainak megfelelő hadviselés elveinek megfelelően a korszerű harcot alapvetően jellemző nyitott szárnyak és széles hézagok, valamint a csapatok nagyfokú mozgékonyasága teremti meg a kedvező feltételeket

ahhoz, hogy harc közben olyan manővereket hajtsanak végre, amelyek lehetővé teszik a harcászati siker kifejtését. [3]

Az ABV fegyverek alkalmazása a pusztító tényezőkön kívül a manőverező-képesség korlátozásával közvetlenül a műveletet vezető parancsnok lehetőségeit csökkenti le, az ABV helyzetről érkező információk fontos szerepet töltenek be éppen ezért a parancsnok harcászati helyzetértékelésében.

A Szárazföldi Összefegyvernemi Kötelékek Alkalmazásának Elvei doktrína a hadműveleti- és harcbiztosítás elemei közé sorolja az ABV támogatást és ezen belül is az ABV mentesítés szakfeladatot, melyet harcbiztosító alegységek elsősorban saját erők és eszközök harcképességének fenntartása érdekében hajtanak végre.

Klasszikus megfogalmazásban a biztosító tevékenységek magukba foglalják azon rendszabályok előkészítését és végrehajtását, amelyek az ellenség váratlan rajtaütésének megelőzésére, az általuk mért csapások hatékonyságának csökkentésére; valamint a saját csapatok megóvására, védelmére; a csapatok harcképességének fenntartására és növelésére; valamint a csapatok időbeni harcba lépéséhez, harcuk sikeres megvívásához szükséges kedvező feltételek megteremtésére, irányulnak, és azt eredményezik.[4]

Az ABV mentesítő tevékenység akkor kerül előtérbe, amikor az összefegyvernemi harc megvívása során nukleáris-, biológiai-, vegyi tömegpusztító fegyverek alkalmazása vagy ipari jellegű katasztrófahelyzet történik. Az ABV mentesítő alegységek a vegyi-, sugár-, és biológiai mentesítés és végrehajtásával hozzájárulnak a tömegpusztító fegyver által csapást mért alegységek harcképességének megőrzéséhez, valamint az ipari eredetű szennyezésben sújtott civil polgári lakosság életkörülményeinek helyreállításához, a károsult területek rekultivációjához. Az ABV mentesítő alegységek az összefegyvernemi harc mindkét fajtájában szerepet játszanak, elsősorban a harcból kivont, ABV szennyezést elszenvedett alegységek élőerejének, haditechnikai eszközök, felszerelés-fegyverzeti anyagok ABV mentesítésének végrehajtásával, illetve terepmentesítési-, csapatmentesítő eszközök feltöltésével kapcsolatos szakfeladat ellátásával.[5]

ABV mentesítő állomás telepítése után a Force Protection kialakítása kiemelt jelentőségű, akár önállóan, valamint más kötelékek biztosítása mellett, akár annak a csapatok váltásával végrehajtott harcból történő kivonás alkalmával, akár késleltetés során, akár hadműveleti szünetben történő telepítését vizsgáljuk.

A hadműveleti szünetben a nap végén végrehajtott ABV mentesítési tevékenység mellett az esetlegesen a követő lépcső szennyeződött alegységeinek első lépcsőbe vonásakor a harcba vetésük előtt végrehajtott mentesítése valósítható meg, ill. harctéri szünetben a következő feladatra történő átállás alkalmával. A döntő csapásmérésére való felkészülés érdekében a főbb hadművelet bizonyos tevékenységeinek ideiglenes szüneteltetésére elrendelt hadműveleti szünet keretében végrehajtott ABV mentesítés egy hadműveleti fázis befejezését követően valósulhat meg a mentesítő állomáson. A teljes ABV mentesítés megvalósulhat a késleltetés során is. A késleltetés (halogatás) alapvető célja többek között az erőfölényben lévő ellenség pusztítása, támadásának lassítása, ideiglenes megállítása, a szilárd védelembe való átmenethez szükséges feltételek megteremtése és ezzel az ellenség támadásának végleges megállításához szükséges feltételek biztosítása. [6] A halogatás során a parancsnok alkalmat kell, hogy biztosítson – természetesen amennyiben szükséges - az erők és eszközök megóvása, harcképességük fenntartása érdekében az összpontosítási körlet elérése előtt a gyülekezési körlet határában felállított mentesítő állomáson a vegyi sugárellenőrzést követő mentesítési tevékenység végrehajtására.

E szakfeladatok végrehajtáshoz nélkülözhetetlen egy olyan mindenoldalú és teljes körű biztosítási mechanizmus, feladatrendszerbe történő integrálása, amely megakadályozza, hogy az ABV mentesítő állomás tervszerű működtetésébe bármilyen jellegű zavar keletkezzen, illetve a felmerülő vészhelyzet a leghatékonyabban és a lehető legrövidebb időn belül

elhárításra kerüljön. A Force Protection (erők védelme) koncepció kellő választ jelenthet e biztonsági kihívások kezelésére.

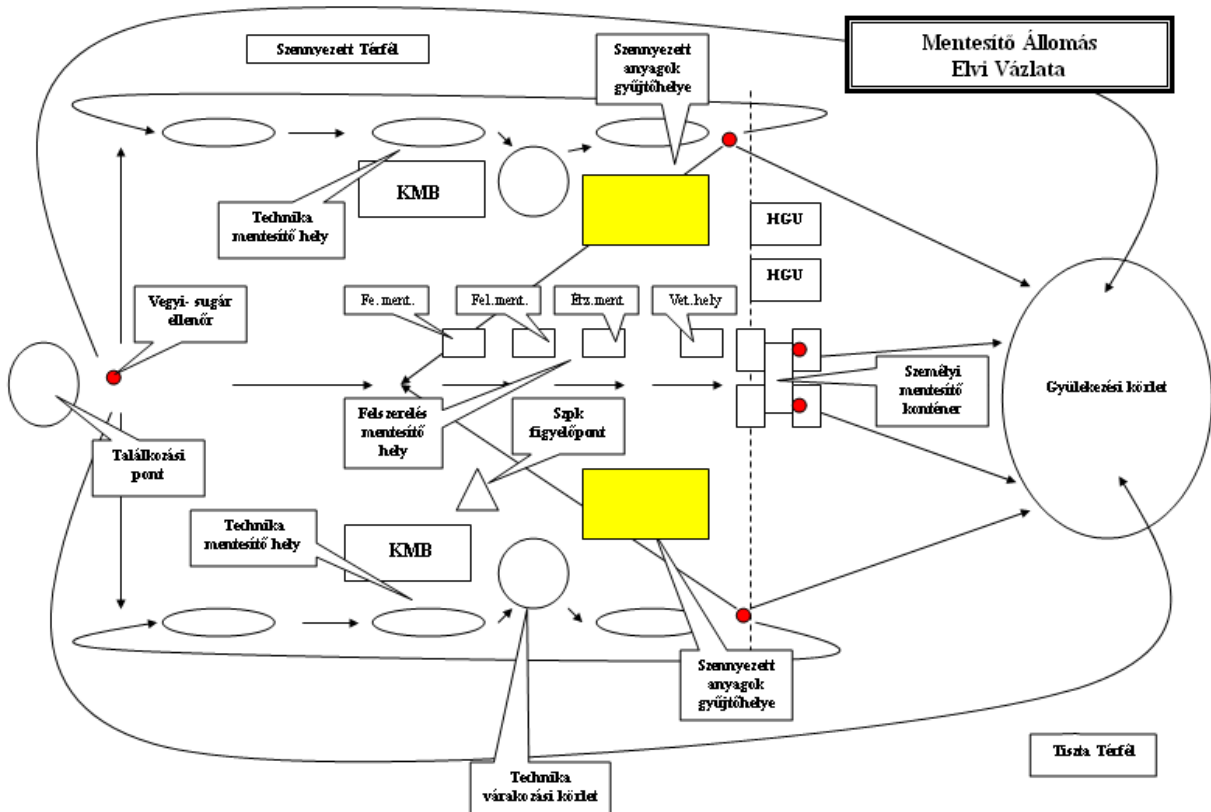
AZ ABV MENTESÍTŐ ÁLLOMÁS RENDELTETÉSE ÉS FELÉPÍTÉSE

Az ABV mentesítő állomás a szennyeződött alegységek személyi állományának, technikai eszközeinek, ruházatának, felszerelésének, teljes mentesítésére előkészített és berendezett, több homogén mentesítő helyet magában foglaló területe, melyet szervezetszerűen egy ABV mentesítő szakasz üzemeltet.¹ Működtetése olyan új típusú mentesítő technikai eszközök, szakanyagok, bevonásával valósulhat meg, mint a Konténeres Mentésítő Berendezés (KMB), Személyi Mentésítő Konténer (SZMK), Mentésítőanyag Szállító Konténer (MASZK), vagy a Forrólevegős Mentésítő Berendezés (Hot Gas Unit- HGU).

Az ABV mentesítő állomás feladatrendszerében elkülönülő ABV mentesítő helyekből áll, melyek a következők:

- Technika mentesítő hely 2 db,
- Felszerelés-fegyverzet mentesítő hely 1 db,
- Személyi mentesítő hely 1 db,

Az ABV mentesítő állomás területének számos pontján ABV ellenőri állomány kerül felállításra, melynek funkciója osztályozni a beérkező személyi-, technikai állományt a szennyeződés mértékének megfelelően, továbbá a mentesítést követően ellenőrizni a mentesítés hatékonyságát.

1. ábra: ABV mentesítő állomás elvi vázlata
(forrás: Szabó Sándor, 2012.)

A technikai eszközök mentesítése három fázisban történik. A szennyezettség megállapítása után a szennyeződött járművet az előkezelő munkahelyen magas nyomású vízzel megtisztítják

¹ Az ABV mentesítő szakasz jelenlegi rendszeresített létszáma 37 fő.

a ráakódott mechanikai szennyeződésektől, mely hiányában jelentősen romlana a mentesítés hatékonysága, illetve irreálisan megnövekedne a mentesítés végrehajtásának idő- és anyagszükséglete.

A második fázisban, a főkezelő helyen a szennyeződés fajtájának megfelelően mentesítő oldattal (vegyi-, sugármentesítő vagy fertőtlenítő) vonják be a szennyeződött technikai eszközök felületét. A szennyezőforrás típusától és mértékétől függően reakcióidővel² kell ennél a műveletnél számolni.

A harmadik fázisban, az utókezelő helyen nagy nyomású és magas hőmérsékletű vízzel eltávolítják a járműről a mentesítő anyagot és a szennyeződést. Ezt követően ellenőrzik a mentesítés hatékonyságát.

A szennyezett személyi állomány fegyverzetének és felszerelési anyagainak mentesítése a HGU forrólevegős mentesítő berendezés alkalmazása mellett valósul meg. Az érzékeny eszközök (kommunikációs-, helymeghatározó eszközök), amelyek felépítésük, szerkezeti anyagaik miatt nem mentesíthetők magas hőmérsékleten, külön erre a célra telepített mentesítő helyen kerülnek oldatos lemosással történő mentesítésre.

A személymentesítés a Személyi Mentesítő Konténer működtetése mellett valósul meg, melyhez 2-2 db öltöző és vetkőző sátor is tartozik. [7]

Az ABV mentesítő állomással szemben támasztott műveleti követelmények a következők:

- - haditechnikai eszköz esetén 1 óra alatt 24 db harckocsi vagy 40 db szállítójármű teljes ABV mentesítése,
- - személyi állomány esetén 1 óra alatt 250 fő egészségügyi fürdetése,
- - fegyverzet – felszerelési anyagok esetén 1 óra alatt egy század méretű alegységhez rendszeresített fegyverzeti-, felszerelési eszközök ABV mentesítése,
- - az ABV mentesítő állomásnak alkalmasnak kell lenni egy lövész zászlóalj méretű alegység teljes mentesítésére a szennyezés elszívásától számított 4-6 órán belül,
- - az ABV mentesítő állomásnak képesnek kell lennie 24 órán keresztül folytatott folyamatos alkalmazásra rossz-, éjszakai látási körülmények esetén illetve +45 °C és - 20 °C külső hőmérsékleti tartományok között. [8]

FORCE PROTECTION ALAPELVEK

A Force Protection a biztonsági, védelmi és támogató tevékenységek öt képesség-területre osztható:

1. Biztonság;
2. Aktív védelem;
3. Passzív védelem;
4. Helyreállítás;
5. Általános katonai képességek.

Biztonság: Védelmi intézkedések szervezett rendszere, melyek minden vezetési szinten bevezetésre kell, hogy kerüljenek azzal a céllal, hogy elérjék és fenntartsák a biztonságot.

Aktív védelem: Szükséges intézkedések, melyek célja az ellenséges támadás elrettentése, megelőzése, elhárítása, vagy hatásának csökkentése. Magába foglalja a földi, légi és rakéta-támadás elleni védelmet.

Passzív védelem: Szükséges intézkedések, melyek célja alakulatok, egységek védelme hagyományos és CBRN-fegyverek alkalmazásából adódó hadműveleti, harcászati és fiziológiai következményektől, valamint a mérgező ipari anyagok (TIM) és az alacsony szintű sugárzás (LLR) hatásaitól.

² A reakcióidő GDS-2000 típusú vegyimentesítés esetén 8-10 percet vesz igénybe

Helyreállítás: Parancsnokságok és alakulatok részére minden szükséges intézkedés, melyek biztosítják a támadások hatásainak helyreállítását, a nélkülözhetetlen szolgáltatások visszaállítását, a hadműveletek folytatását minimális megszakítással.

Általános katonai készségek: A teljes személyi állománynak el kell sajátítani alapvető katonai készségeket, mind hagyományos, mind ABV körülmények között, melyek elősegítik és biztosítják a műveleti követelmények fenntartását. [9]

AZ ABV MENTESÍTŐ ÁLLOMÁS LEHETSÉGES FORCE PROTECTION BIZTOSÍTÁSI KONCEPCIÓJA

Az ABV mentesítési szaktevékenység biztosítása olyan rendszabályok tervezését és foganatosítását igényli, melyek lehetővé teszik az adott szakalegység részére meghatározott feladatok végrehajtását úgy, hogy az folyamatos és hatékonyan megvalósítható maradjon kedvezőtlen, a mentesítési tevékenység ütemét hátráltató körülmények kialakulása esetén is ideértve az olyan súlyosan veszélyeztető eseményeket, mint például az ellenség meglepetésszerű behatása.

Biztonság

A biztonság fokozza a saját kötelék cselekvési szabadságát. Ez az ellenséges fenyegetés és tevékenység által való sebezhetőség korlátozásával érhető el, aktív és passzív rendszabályok foganatosítása útján. [10]

A biztonsági környezet megteremtése kiemelt prioritással bír az ABV mentesítő állomás működtetése esetén. A biztonsági előírások pontos ismerete, a biztonságot érintő események szakszerű kezelésén kívül, kiemelten hangsúlyt kell fektetni a fizikai-, személyi-, dokumentáció-, az információ védelmére és a hadműveleti biztonság garantálásának elősegítésére az alábbiak szerint:

- Az önvédelmen alapuló biztonsági tényezők kapcsán az ABV mentesítő állomány felkészítését oly módon kell szervezni, hogy a fenyegetettség és kockázatelemzés, demonstráció és tömegkezelés, pokolgéppel kapcsolatos ismeretek, az ABV mentesítő állomás települési helyén kívül eső területekre előírt biztonsági rendszabályok vagy a biztonsági készülségi szint (security alert states) területek a felkészítési programon belül érintve legyenek.
- A biztonsági eseményekkel kapcsolatos riasztási- és jelentési rendszert az ABV mentesítő szakfeladat teljes időtartama alatt az ABV mentesítő alegység parancsnokának működtetnie kell, továbbá kiemelt fontossággal kell kezelnie az információ biztonságot, különös tekintettel a szóbeli kommunikációra, dokumentációkezelésre és az INFOSEC-re.
- Következésképpen és szigorúan be kell tartatni az ABV mentesítő állomásra történő be- és kiléptetés szabályait, különös figyelmet kell fordítani a személyek, csomagok, fegyverek és járművek átvizsgálására. Javasolt az ABV mentesítő állomás bejáratánál egy ellenőrző-áteresztő pont működtetése.
- A személyi állománynak ismernie kell a mindennapi életet szabályozó biztonsági terveket és a vonatkozó eljárásokat a gyakorlatban tudniuk kell alkalmazni. Képesnek kell lenni, hogy a biztonsági kockázatot jelentő helyzeteket és személyeket felismerjék és képesek legyenek a kialakult helyzet kezelésére.
- A feladat végrehajtást megelőzően értékelni kell a CBRN helyzetet és a műveleti helyzettől függően meg kell teremteni egy magas kockázatú ABV fenyegetett környezet folyamatos monitoring tevékenységét akár egy ABV felderítő raj alkalmazása mellett is.

- A saját alegység állományát meg kell feleltetni a biztonsági követelményeknek és rendelkezniük kell nemzetbiztonsági bevizsgálással.
- A minősített információk és adatok kezelése szabályoknak megfelelően kell történnie összhangban a hatályos NATO elveknek és előírásoknak. Kiemelt figyelmet kell fordítani a rádióhasználat és ezzel összefüggő rendszabályokat betartására (lehallgatás elleni védelem — titkos rádiók, mobiltelefon használata, személyi állomány mozgásának szabályozása, nyilvántartása, átvizsgálás, hadfogoly kezelés).
- A saját biztonsági erőt kell kijelölni, mely képes kezelni az ABV mentesítő állomás területén a gyalogos- és járműforgalmat, szélsőséges esetekben kezeli az esetleges atrocitásokat és le tudja fegyverezni a mentesítendő alegység vagy civil lakosság destruktív tagjait.
- Biztonsági kérdésként kell kezelni a vezetési- és irányítási rendszert (C2 — Command and Control), tisztázni kell a jelentések rendjét és specifikálni kell a kommunikációs csatornákat.

Aktív védelem

Az aktív védelmi rendszabályok bevezetésénél a következő tényezőket kell elemezni:

- Az ABV mentesítő állomás települési helyén a szárazföldi- és légvédelmi erők az alegység közelbiztosítását-, légvédelmét képesek-e biztosítani.
- Az ellenséges erő jellegét (diverzánsok, gerillák, félkatonai erők, menekülthullám), harcászati képességet (tüzérségi csapás, légicsapás, tömegpusztító fegyverek alkalmazásának lehetősége).
- Környezeti jellemzőket (természeti és ipari veszélyforrások): időjárási viszonyok, árvíz, közúti és ipari balesetek előfordulásának lehetősége.

Általánosságban elmondható, hogy az alapvető különbség a biztonság és az aktív védelem között, hogy a biztonság inkább megelőző eljárásokra vonatkozik (beléptetés szabályai, minősített információk kezelése, titokvédelem, őrzés-védelem bizonyos aspektusai), míg a aktív védelem nagyrészt a harcászati képességet jelenti (pl. harceljárásmódok) Az ABV mentesítő állomás fizikai védelme érdekében őrszolgálatot kell biztosítani. A terület relatív nagysága miatt az őrszolgálat biztosítására a közelbiztosító erőket a felelősségi terület (AoR) biztonságáért felelős műveleti erők állományából kell vezényelni. Szükséges gyorsreagálású erőt (QRF) is az ABV mentesítő állomás közelbiztosító erői részére biztosítani, mely rendelkezik mesterlövész, páncéltörő képességgel. Szakítani kell azzal a felfogással, hogy a mentesítendő alegység felel az ABV mentesítő állomás biztosításáért, mivel egyrészt egy katasztrófa-elhárítási feladat kapcsán a polgári lakosság erre képtelen, másrészt egy nem harcoló (pl. logisztikai) alegység nem tud kiállítani közelbiztosító erőket.

Egységesíteni kell a vezetési és irányítási rendszert (C2 — Command and Control), meg kell határozni a jelentési kötelezettség rendjét, üzemeltetni kell a kommunikációs csatornákat.

„Eshetőségi terv – Contingency plan” elkészítése javasolt, amely lehetséges szituációkat vázol fel és az azokra történő tevékenységet. Ez a fajta terv egyszerre teszi könnyebbé a kiképzést és a parancsnoki döntéshozatali mechanizmust.

Passzív védelem

A passzív védelmi rendszabályok a hagyományos fegyverekkel elleni védelemre koncentrálnak. Két kiemelt területet érint az álcázást, erődítést és egészségügyi biztosítás.

Az álcázási feladatok végrehajtását az ABV mentesítő alegység állománya végzi. Az erődítési feladatok (repszvédelem) biztosítása műszaki erők bevonásával történik, de az ABV mentesítő állomás parancsnokának pontosan specifikálni kell a berendezési tárgyak elhelyezkedését, méretezésüket. Külön figyelmet kell fordítani hang és fényálcázással összefüggő rendszabályok bevezetésére.

Az egészségügyi biztosítási tervben szerepeltetni kell, az elsősegély nyújtási kapacitást, mellyel az ABV mentesítő állomás állománya rendelkezik. Pontos képesség meghatározásra van szükség, hogy adott sérüléstípus ellátására milyen logisztikai, egészségügyi biztosításra van szükség. Szélsőséges esetben a halottakkal való bánásmód, az elszállítás milyen erők bevonásával történik.

Helyreállítás

A helyreállítási tevékenységhez tartozik, hogy a bekövetkezett csapást követően a leghamarabb időn belül vissza kell állítani a harcképességet és folytatni kell a szakfeladat ellátását, az alábbi eljárási mód értelmében:

- A csapást követően felderítést (Post attack reconnaissance) kell végrehajtani, amely elsődleges célja a károk felmérése, a sebesültek ellátása, a tüzek felderítése.
- Az esetleges veszteségek pótlására és a szakfeladat átszervezésére a felderítési jelentést követően az előjárói szerv OPS (hadműveleti) és a LOG (logisztikai) részlegei felelősek.

Általános katonai képességekkel (Individual Common Core Skills).

Az általános katonai képesség meghatározásánál irányadóak, az MH jelenlegi kiképzési intézkedései, de alapvetően az AFS III. kötete szabályozza. Az általános katonai képességek tekintetében az alábbi fő területeket kell érinteni:

- Földi védelem,
- ABV védelem,
- Csapás utáni felderítés,
- Elsősegélynyújtás,
- Tűzoltás,

Földi védelem:

A földi védelem kapcsán az alábbi általános katonai képességek megléte szükséges:

- hatásos ellenséges tűzre való reakció,
- a fegyverhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása (RoE),
- földi célpontok kijelölése,
- személyi álcázás és rejtési technikák,
- alapvető harcászati tűz- és mozgásmódok, hadifogoly kezelés és az incidensek jelentése,

ABV védelem:

Az ABV védelem kapcsán az ABV mentesítő állomás biztonsági rendszabályai az irányadóak. Az ABV mentesítő állomás szennyezett területén az egyéni védőeszköz viselése, mint a mentesítő, mint a mentesítendő állománynak kötelező. A mentesítő állomány váltását a szigetelt típusú védőruha viselési idejének korlátozása miatt úgy kell megszervezni, hogy az ABV mentesítő állomás folyamatos üzeme biztosított legyen.

Csapás utáni felderítés:

A Csapás utáni felderítés kapcsán, az állomány feladatai közé tartozik a fel nem robbant tűzérési lövedékek azonosítása, melybe beletartozik a csapás utáni járulékos rombolás és annak kockázati-, a jelentési-, figyelmeztetési és koordinálási eljárások ismerete, különösen:

- Különböző típusú UXO-k és IED-k azonosítása,
- A feladat végrehajtását akadályozó rombolások és veszélyforrások gyors és szakszerű felderítése és jelentése,

- Biztonsági távolságok és hatékony koordinálás tekintetében:
 - a) UXO/IED fenyegetettség értékelése,
 - b) Kutató és megjelölési technikák,
 - c) Figyelmeztetés, jelentés, segítség igénylésének módjai,

Elsősegélynyújtás:

Az elsősegélynyújtás és az ABV mentesítő állomás egészségügyi biztosítási feladatainak ellátása kapcsán kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbi területekre:

- Általános betegségek felismerése,
- Alapvető sérülések ellátása és stabilizációs technikák,
- Orvosi segítség igénylése,
- Elsősegélynyújtás ABV körülmények között,
- Személyi higiénia,
- Sérültek gyors és biztonságos szállítása, eltávolítása a veszélyeztetett területről,
- Szállítási és evakuálási technikák,

Tűzoltás:

A tűzvédelem és a tűzoltási feladatok ellátás a feladat végrehajtás jellegénél fogva prioritást élvez az ABV mentesítési szakterület végrehajtása kapcsán. A témakörrel kapcsolatos alábbi kiképzési területek kiemelt jelentőséggel bírnak:

- A tűz típusának felismerése és a megfelelő tűzoltó készülék kiválasztása,
- A tűzoltó készülék részeinek ismerete,
- A tűzoltó eszközök és technikák helyes és gyors alkalmazása,
- Az evakuálási tervek és eljárások ismerete,
- Figyelmeztetés és jelentési eljárások,
- Személyek és anyagok gyors és biztonságos szállítása, eltávolítása a veszélyeztetett területről,
- Biztonság a tüzesetek során,
- Feladat végrehajtás ABV körülmények között

Az ABV mentesítő állomás Force Protection koncepcióját úgy kell kialakítani, hogy szinkronban legyen a NATO műveleteinek hatás alapú megközelítése (Effects-based

Approach to Operations – EBAO) elvével, melynek alapvető célja a megkívánt hatás elérése a felesleges és szükségtelen erőfeszítések kiküszöbölésével. Az EBAO elméleti kategória ideológiai alapja ugyanis az, hogy az összetett műveleti környezet megköveteli a jövőben a siker elérése érdekében a rendelkezésre álló összes erőforrás integrálását ideértve a katonai és nem katonai kapacitásokat is.

ÖSSZEGZÉS

Egy adott hadművelet, a harc valamennyi haderőnem, fegyvernem és szakcsapat feladata. A különböző kötelékek tevékenységének összehangolása, az együttműködés megtervezése, megszervezése, és a végrehajtás során annak fenntartása kulcsfontosságú. [11]

Az összhaderőnemi műveletek végrehajtásában érvényesítendő fő elv többek között az erő kifejtések egysége, az erők összpontosítása, a fenntarthatóság, rugalmasság és kezdeményezés. [12]

A műveletek sikerét többek között az együttműködés, az erők és eszközök által behatárolt képességek összehangolásának eredménye determinálja. A műveletek hatékony biztosítása képes hozzájárulni a képességek megőrzéséhez. A mentesítési képesség fenntarthatóságának

megvalósítása ezért kulcsfontosságú, főleg az elhúzódó műveletek során, melynek záloga a gyakorlati jártasság megfelelő szintje, valamint a korszerű technikai eszközök alkalmazása. A mentesítő szakalegység tevékenységét alapvetően meghatározó két tényező, a haditechnika és szaktechnika folyamatos korszerűsödése hatással van úgy a műveleti tevékenységére, mint a szervezeti felépítésére. Ezen kívül a szervezeti struktúra alakulására tevékenységi rend megváltozásán keresztül hatást gyakorol a hadműveletek jellege. A fejlődés természetszerűen maga után vonja a mentesítési tevékenység végrehajtásának módjainak, módszereinek változását is, éppúgy, mint ahogy az alkalmazási elvek változása a személyi állomány felkészítésének változását. Az új eszközök rendszeresítése okán a szakalegységeknél szükségszerű a szervezeti keretek megváltoztatása.

A harc feladatok végrehajtása meghatározott időtartamhoz kötött. A feladat végrehajtásának idejét a harcászati helyzet körülményei határozzák meg, úgymint az ellenség tevékenysége, harci és manőverezési lehetősége, saját csapatok harcképessége, a terep és az időjárási viszonyok. Alapkövetelmény a feladat lehető legrövidebb idő alatti teljesítése, védelemben a leghosszabb időtartalmú ellenállás kifejtése. [13]

Az ennek érdekében végzett támogatás valamely erőnek olyan tevékenysége, amellyel segít, véd, kiegészít vagy fenntart egy másik erőt. A támogatás lényegében olyan tevékenység, amely során a koordinációt végző parancsnok a rendelkezésre álló erőivel és eszközeivel segíti a feladatot végrehajtó erőket a harc feladatok sikeres teljesítésében, anélkül, hogy a támogató erőket és eszközöket akár csak ideiglenesen is alárendelné nekik. [14]

A művelet sikeres végrehajtásának hatékony támogatásához közvetve hozzájárul a jól kialakított Force Protection. Az időtényező jelentősége a korszerű összefegyvernemi harcban és a nem hagyományos hadviselés körülményei között egyaránt számottevő. A mentesítő állomás telepítési utasítását úgy kell összeállítani, hogy - rugalmassága révén – kellő szabadságot biztosítson a parancsnoknak a váratlan eseményekre való reagálásra. Tervezési és vezetési megfontolásokon túlmenően ehhez az alegység megfelelő mozgékonyaságára is szükség van, hogy annak telepítése a szükséges helyen és időben biztosítható legyen.

A NATO többnemzeti parancsnokságokkal és kötelékekkel hajtja végre feladatait. A Force Protection koncepció kialakítása abból a szempontból is lényeges, hogy NATO-tagságunk okán a Magyar Honvédség is jellemzően ilyen műveletekben vesz részt jelenleg és a jövőben is, ahol figyelembe kell venni az együttműködő nemzetek normáit.

Az ABV mentesítő állomás körülmények között kialakított Force Protection koncepciója közvetve hozzájárul a hatékony parancsnoki döntéshozatalhoz a feladatorientált feladatvégrehajtás során, amely elősegítése - a jövő kihívásait tekintve is - fontos és meghatározott célja a küldetés elvű vezetésnek. A küldetés elvű vezetés olyan decentralizált vezetés filozófiája ugyanis, amely a jogkörök megosztásával segíti elő az alárendelték műveleti szabadságát. [15] Az alárendelték ezen szabadsága biztosítja a váratlan helyzetekben történő gyors és megfelelő döntéshozatalt.

A katonai műveletek mindig magukban hordozzák a veszteség lehetőségét, természetes tehát, hogy az erők és eszközök megóvása nem a kockázat kizárásán, hanem a kockázat megfelelő kezelésén nyugszik. Ennek megfelelően az igény meg kell, hogy jelenjen a tervezésben, a kiképzésben és a végrehajtásban egyaránt. Az ABV mentesítő erők és mentesítendő alegységek megóvása olyan biztonsági rendszabályok összessége, amelyek célja az erők, a felszerelés és a katonai erő számára fontos objektumok ezen belül is, mint ABV mentesítő állomás védelme. A megfogalmazásból kiderül, hogy komplex rendszerről van szó, azaz továbbra is a támogató és biztosító erők tevékenységén alapuló, de összehangolt, egymásra épülő, egymást kiegészítő, közös akarat szerint megvalósuló rendszabályok adják a megóvás hatékonyságát. [16]

Felhasznált irodalom

- [1] AJP-3.8 Allied Joint Doctrine for NBC, 2003.
- [2] Berek Tamás: ABV (CBRN) analitikai laboratórium, mint művelettámogató speciális vegyvédelmi képesség , 2011. Hadmérnök http://www.hadmernok.hu/2011_1_berek.pdf
- [3] Berek Lajos: Manőverek a korszerű harcban 2006. Hadmérnök www.hadmernok.hu/archivum/2006/1/2006_1_berek.html
- [4] [6]Somorác András: A harcászat alapjai (szárazföldi csapatok), tankönyv, 2000.
- [5] Simon Ákos- Göndör Tibor: Segédlet a mentesítő alegységek harci alkalmazásához, főiskolai jegyzet, Budapest 1989.
- [7] Szombati Zoltán - Földi László: Mentés a DECOCONTAIN-3000 ELS mentesítő konténerrel, Hadmérnök IV. évfolyam 2. szám, Budapest 2009. június
- [8] NATO BI-Sc Agreed Capability Codes and Capability Statement
- [9] NATO AJP 3.14 Allied Joint Doctrine For Force Protection
- [10] [12][14] A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Doktrínája, 2. kiadás MH DSZOFT kód: 11313
- [11] Somorác András-Fodor József: A harc elvei, jegyzet, ZMNE, 2000.
- [13] Somorác András: Az összefegyvernemi harc alapjai, jegyzet, ZMNE 1999.
- [15] AJP-3.2 Allied Joint Doctrine for Land Operations
- [16] Padányi József: A katonai műveletek terrorvédelme: Nemzetvédelmi egyetemi közlemények10. évfolyam 3. (tematikus) szám, Budapest 2006.